

Soarta vacanțelor și a evenimentelor planificate pe timpul stării de urgență

În contextul în care starea de urgență urmează să fie prelungită cu alte 30 de zile, regăsim tot mai des în vocabularul multor persoane noțiunile de forță majoră, fortuit și imposibilitatea de executare a obligațiilor contractuale.

Imposibilitatea fortuită de executare a unei obligații contractuale intervine atunci când, pe parcursul desfășurării firești a unui raport juridic contractual, apare o situație neobișnuită pentru părți, situație pe care nu au prevăzut-o și nu au acceptat-o la momentul încheierii contractului. Aceasta situație poartă, de cele mai multe ori, denumirea de forță majoră sau caz fortuit.

În sfera contractuală, fortuitul poate determina imposibilitatea de executare a obligației în trei moduri:

- fie va fi vorba despre o imposibilitate materială de executare (*e.g.* bunul sau serviciu asupra căruia s-a contractat a dispărut fortuit, iar altul cu aceleași caracteristici nu mai poate fi procurat de niciunde);
- fie va fi vorba despre o imposibilitate legală de executare, atunci când prin lege se interzice conduita asupra căreia s-a contractat (*e.g.* niciun zbor nu mai poate decola spre zonele afectate);
- fie, în fine, va fi vorba despre o imposibilitate economică de executare (*e.g.* procurarea bunului sau serviciului asupra căruia s-a contractat ar fi într-atât de oneroasă, încât ar echivala cu o imposibilitate de executare).

Atenție, însă, căci imposibilitatea de executare a unei obligații duce la stingerea ei doar dacă nu este vorba despre bunuri de gen (*e.g.* bani). Atunci când partea aflată în dificultate trebuie să plătească o sumă de bani sau alte bunuri de gen, ea nu se va putea sustrage de la plata invocând imposibilitatea de executare (în această situație ar putea exista alte pârghii legale, precum invocarea impreviziunii). În schimb, dacă cealaltă parte este cea aflată în imposibilitate de executare, atunci obligația sa se va stinge, iar partea care trebuie să plătească suma de bani are dreptul la restituire, fie nu va mai fi obligată să o achite, întrucât contractul se desființează.

O ultimă precizare înainte să trecem la analiza unora dintre cele mai afectate contracte în perioada stării de urgență este că invocarea imposibilității de executare din pricina contextului generat de starea de urgență este posibilă doar pentru contractele încheiate anterior declarării stării de urgență (*i.e.* 16 martie 2020). Dacă raportul juridic s-a născut după această dată și se încadrează printre cele a căror executare este imposibil de realizat (*e.g.* se cumpără un bilet de avion către o zonă afectată, programat în timpul stării de urgență), imposibilitatea de executare nu ar putea fi invocată, întrucât nu mai era un factor imprevizibil la momentul contractării, însă contractul ar putea fi lovit de nulitate absolută pentru imposibilitatea inițială și permanentă a realizării prestației contractate.

În continuare, vom arăta ce se întâmplă cu unele dintre cele mai afectate contracte în perioada stării de urgență.

Evenimente planificate pe durata stării de urgență

În cazul evenimentelor planificate pe durata stării de urgență (*e.g.* nunți, botezuri, petreceri etc.), organizatorul evenimentului s-ar putea confrunta cu o imposibilitate fortuită de executare, întrucât s-a interzis formarea unor grupuri de persoane în număr mai mare de 8 persoane în cazul oficiării unor acte liturgice/religioase cu caracter privat (*e.g.* nunți, botezuri), respectiv mai mare de 3 persoane în celelalte cazuri.

În acest context, dacă data stabilită pentru desfășurarea evenimentului avea un caracter deosebit de important și clientul nu dorește amânarea sa pentru alt moment, atunci organizatorul se vede confruntat cu o imposibilitate fortuită de executare, care conduce la desființarea de plin drept a contractului. Aceasta înseamnă că, deși nu va fi ținut să plătească despăgubiri, va trebui totuși sa restituie banii încasați pentru organizarea evenimentului.

Zborurile către zonele afectate

Dacă ați cumpărat un bilet de avion cu destinația aflată în una dintre zonele afectate, iar zborurile către acea destinație au fost interzise prin lege (fie de statul român, fie de statul de destinație), atunci operatorul aerian trebuie sa va restituie suma platită drept preț al biletului (atenție, operatorul aerian ar putea să ofere alta formă de despăgubire, sub forma de vouchere sau reduceri la alte curse, însă nu sunteți obligați să acceptați această variantă). Desigur, dacă există disponibilitate, s-ar putea negocia schimbarea datei zborului, însă nu s-ar putea pretinde despăgubiri pentru anulare, întrucât a fost urmarea unui caz de forță majoră (*i.e.* imposibilitate de executare legală). În schimb, dacă zborul a fost anulat pentru alt motiv decât acela că a fost interzis prin lege, pasagerii ar putea fi îndreptați, pe lângă restituirea prețului, la o despăgubire de până la 600 de euro.

Noapți de cazare în timpul stării de urgență

În ceea ce privește nopțile de cazare rezervate la unități hoteliere, legislația nu prevede nicio restricție în acest sens, dacă s-au adoptat toate măsurile de disciplină sanitară. Astfel, dacă gazda este pregătită să asigure cazarea rezervată, însă clientul nu poate ajunge, de exemplu, din pricina interdicției de circulație, contractul se menține în continuare, iar banii trebuie plătiți (sau, cel puțin, acea taxă pentru anularea rezervării). Explicația este aceea că unitatea hotelieră și-a executat obligațiile contractuale, iar clientul nu se poate exonera de la executarea unei obligații de plată a unei sume de bani, întrucât sunt bunuri de gen. În plus, imposibilitatea în care se afla clientul nu ține nici de executarea obligațiilor unității hoteliere, dar nici de executarea obligației de plată a sumei de bani.

Contractele încheiate cu agențiile de turism

În privința contractelor încheiate cu agențiile de turism, sunt aplicabile în mare măsură cele arătate anterior, întrucât acestea nu fac decât să intermedieze relația dintre client și compania aeriană, respectiv unitatea hotelieră. Astfel, dacă a intervenit o imposibilitate fortuită de a oferi serviciile de transport aerian către destinație, respectiv de a asigura serviciile de cazare, atunci contractul se desființează de plin drept, iar clientul are dreptul la restituirea sumelor de bani plătite.

Sigur că toate aceste observații sunt făcute în linii generale. Fiecare contract încheiat are particularitățile sale, numai în funcție de care se poate aprecia care sunt drepturile și obligațiile concrete ale părților.